

Torstai 20. tammikuuta 2011

Valko-Venäjän tilanne

P7_TA(2011)0022

Euroopan parlamentin päätöslauselma 20. tammikuuta 2011 Valko-Venäjän tilanteesta

(2012/C 136 E/12)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon aikaisemmat päätöslauselmansa Valko-Venäjän tilanteesta ja erityisesti 17. joulukuuta 2009 antamansa päätöslauselman ⁽¹⁾,
 - ottaa huomioon tiettyihin Valko-Venäjän virkamiehiin kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä 25. lokakuuta 2010 tehdyn neuvoston päätöksen 2010/639/YUTP ⁽²⁾, jolla sekä rajoittavien toimenpiteiden että keskeytyksen voimassaoloa jatketaan 31. lokakuuta 2011 asti,
 - ottaa huomioon 25. lokakuuta 2010 kokoontuneen ulkoasiainneuvoston päätelmät,
 - ottaa huomioon Etyjin demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston (ODIHR) ja Etyjin parlamentaarisen yleiskokouksen 20. joulukuuta 2010 esittämät alustavat havainnot ja päätelmät Valko-Venäjän presidentinvaaleista,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 110 artiklan 4 kohdan,
- A. toteaa, että itäistä kumppanuutta koskevassa Prahan huippukokouksen julkilausumassa vahvistetaan muun muassa Valko-Venäjän sitoutuminen kansainvälisen oikeuden periaatteisiin ja perusarvoihin, myös demokratiaan, oikeusvaltion periaatteeseen sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamiseen,
- B. ottaa huomioon, että neuvosto kehotti 25. lokakuuta 2010 "Valko-Venäjän viranomaisia varmistamaan, että (presidentin)vaalit järjestetään demokraattisia vaaleja koskevien kansainvälisten normien ja sääntöjen sekä Valko-Venäjän Etyjissä ja YK:ssa tekemien sitoumusten mukaisesti",
- C. ottaa huomioon, että Valko-Venäjä oli sitoutunut harkitsemaan Etyjin ja ODIHR:n suosituksia, jotka koskevat vaalilakiin tehtäviä parannuksia, jotta se olisi demokraattisia vaaleja koskevien kansainvälisten normien mukainen, sekä kuulemaan Etyjiä ehdotetuista muutoksista; toteaa, että Valko-Venäjän kansalliskokous hyväksyi vaalilain uudistuksen kuulematta Etyjiä etukäteen,
- D. ottaa huomioon, että neuvosto "on edelleen valmis syventämään suhteitaan Valko-Venäjään sen mukaan, miten Valko-Venäjä edistyy demokratian, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltion alalla, ja auttamaan Valko-Venäjää saavuttamaan nämä tavoitteet. Mikäli Valko-Venäjällä edistytään näillä aloilla, neuvosto on valmis ryhtymään toimiin sopimusperusteisten suhteiden kohentamiseksi sen kanssa.",
- E. ottaa huomioon, että arvioituaan Valko-Venäjän kehitystä neuvosto päätti jatkaa tiettyihin Valko-Venäjän virkamiehiin kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä mutta keskeyttää matkustuskiellon Euroopan unioniin 31. lokakuuta 2011 asti,
- F. ottaa huomioon, että Etyjin parlamentaarisen yleiskokouksen ja ODIHR:n lausunnossa Valko-Venäjän presidentinvaaleja koskevista alustavista havainnoista ja päätelmistä todettiin, että vaalien edellä toteutettiin joitakin uudistuksia, mutta vaalipäivänä tapahtuneet vakavat säännönsvastaaisuudet ja vuoden 2010 joulukuun 19. päivän iltana puhjenneet väkivaltaisuuudet jättivät ne varjoonsa,

⁽¹⁾ EUVL C 286 E, 22.10.2010, s. 16.⁽²⁾ EUVL L 280, 26.10.2010, s. 18.

Torstai 20. tammikuuta 2011

- G. ottaa huomioon, että yli 700 henkilöä pidätettiin heidän osallistuttuaan 19. joulukuuta 2010 Minskissä järjestettyyn mielenosoitukseen ja että useimmat heistä on vapautettu lyhyiden hallinnollisten rangaistusten jälkeen, kun taas 24:ää opposition aktivistia ja toimittajaa ja heidän joukossaan myös kuutta presidenttiehdokasta syytetään "yleisten levottomuuksien järjestämisestä" ja niihin liittyneistä väkivaltaisista hyökkäyksistä ja aseellisesta vastarinnasta, mistä rangaistuksena saattaa olla jopa 15 vuoden vankeustuomio; ottaa huomioon, että syytteen saattaa saada vielä 14 muuta henkilöä,
- H. ottaa huomioon, että Euroopan parlamentin puhemies, unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja ja YK:n pääsihteeri tuomitsivat jyrkästi sen, että poliisi hajotti mielenosoituksen 19. joulukuuta 2010, samoin kuin lainvalvontaviranomaisten muut demokraattisen opposition, vapaiden tiedotusvälineiden ja kansalaisyhteiskunnan aktivistien vastaiset toimet,
- I. ottaa huomioon, että mielenosoittajia ja poliittisen opposition edustajia ja heidän perheitään edustavat asianajat ovat vaarassa menettää toimilupansa ja oikeutensa toimia ammatissaan,
1. katsoo Etyjin parlamentaarisen yleiskokouksen ja ODIHR:n esittämissä alustavissa päätelmissä tehtyjen havaintojen perusteella, että 19. joulukuuta 2010 pidetyt presidentinvaalit eivät täyttäneet vapaiden, oikeudenmukaisten ja avoimien vaalien kansainvälisiä normeja; pitää näitä vaaleja jälleen yhtenä menetettynä tilaisuutena siirtyä demokratiaan Valko-Venäjällä ja pyytää ODIHR:n raportointien lukuisten vakavien säännönmukaisuuksien vuoksi, että järjestettäisiin uudet vaalit Etyjin normien mukaisissa vapaissa ja demokraattisissa olosuhteissa;
 2. tuomitsee poliisin ja KGB-joukkojen vaalipäivänä harjoittaman raa'an väkivallan mielenosoittajia kohtaan ja on erityisen närkästynyt Neklajjeviin kohdistuneesta raa'asta hyökkäyksestä, ja katsoo kummankin tapahtuman osoittavan, että demokratian keskeisiä periaatteita, kuten kokoontumisvapautta ja ilmaisunvapautta, sekä ihmisoikeuksia on loukattu vakavasti; on myös erityisen huolissaan siitä, että Valko-Venäjän viranomaiset ovat yrittäneet ottaa 19. joulukuuta 2010 pidetyistä vaaleista lähtien vangittuina olleiden presidenttiehdokkaan Andrei Sannikovin ja tutkivan toimittajan Irina Halipin kolmevuotiaan pojan Danil Sannikovin valtion huostaan; on erityisen huolestunut viimeksi kuluneiden 31 päivän ajan nälkälakossa olleen Mikalay Statkevichin terveydentilasta;
 3. tuomitsee jyrkästi rauhanomaisten mielenosoittajien ja lähes kaikkien presidenttiehdokkaiden (kuten Uladzimir Neklajjev, Andrei Sannikov, Mikalay Statkevich ja Aleksey Michalevich), demokraattisen opposition johtajien (kuten Pavel Sevyarynets ja Anatoly Lebedko) ja useiden kansalaisyhteiskunnan aktivistien, toimittajien, opettajien ja opiskelijoiden pidätykset ja vangitsemisen, sillä heitä uhkaavat jopa 15 vuoden vankeustuomiot; vaatii suorittamaan näistä tapahtumista riippumattoman ja puolueettoman kansainvälisen tutkinnan Etyjin tuella; vaatii, että poliittisin perustein nostetuista syytteistä luovutaan välittömästi;
 4. tuomitsee kaiken painostuksen ja kehottaa Valko-Venäjän viranomaisia lopettamaan välittömästi kansalaisyhteiskunnan aktivistien kaikenlaisen häirinnän, pelottelun ja uhkailun, myös ratsiat, etsinnät ja aineiston takavarikoinnin yksityisasunnoissa, riippumattomien tiedotusvälineiden toimitiloissa ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjen toimistoissa sekä karkotukset korkeakouluista ja työpaikoilta;
 5. vaatii vapauttamaan välittömästi ja ehdoitta kaikki vaalipäivänä ja sen jälkeen pidätetyt henkilöt, myös Amnesty Internationalin tunnustamat mielipidevangit; kehottaa samalla Valko-Venäjän viranomaisia päästämään pidätetyt tapaamaan esteettä omaisiaan ja tarjoamaan heille oikeusapua ja terveydenhoitoa;
 6. pahoittelee Valko-Venäjän viranomaisten päätöstä sulkea Etyjin toimisto maassa ja kehottaa Valko-Venäjän viranomaisia peruuttamaan tämän päätöksen;
 7. tuomitsee monien tärkeiden verkkosivustojen sulkemisen Valko-Venäjän vaalipäivänä, mukaan lukien verkostosivustot ja opposition sivustot; korostaa, että Valko-Venäjän nykyinen medialainsäädäntö ei ole kansainvälisten normien mukainen, ja kehottaa Valko-Venäjää näin ollen tarkistamaan ja muuttamaan sitä;
 8. kehottaa neuvostoa, komissiota ja korkeaa edustajaa tarkistamaan Euroopan unionin Valko-Venäjän-politiikkaa ja harkitsemaan myös kohdennettuja talouspakotteita ja kaiken Kansainvälisen valuuttarahaston

Torstai 20. tammikuuta 2011

lainojen kautta myönnetyn makrotaloudellisen avun sekä Euroopan investointipankin ja Euroopan jälleerakennus- ja kehityspankin lainaoperaatioiden jäädyttämistä; korostaa, että Euroopan naapuruuspolitiikan painopisteitä ja Valko-Venäjälle annettavaa kansallista apua olisi kohdennettava uudelleen sen varmistamiseksi, että kansalaisyhteiskuntaa tuetaan asianmukaisesti; toistaa, että demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskevaa eurooppalaista rahoitusvälinettä on käytettävä tehokkaasti;

9. pyytää komissiota tukemaan kaikin taloudellisin ja poliittisin keinoin Valko-Venäjän kansalaisyhteiskunnan, riippumattomien tiedotusvälineiden (kuten TV Belsat, European Radio for Belarus, Radio Racja) ja Valko-Venäjällä toimivien valtiosta riippumattomien järjestöjen ponnisteluja demokratian edistämiseksi ja nykyhallinnon vastustamiseksi; katsoo, että olisi tehostettava ja helpotettava Valko-Venäjän valtiosta riippumattomien järjestöjen ja kansainvälisten valtiosta riippumattomien järjestöjen suhteita; kehottaa komissiota samalla keskeyttämään nykyisen yhteistyön Valko-Venäjän valtion omistamien tiedotusvälineiden kanssa ja perumaan niille myönnetyn tuen; samalla komission olisi rahoitettava se, että Uladzimir Nekljajevin runokirjat, jotka Valko-Venäjän viranomaiset takavarikoivat ja polttivat hiljattain, painetaan uudelleen ja saatetaan jakeluun;

10. kehottaa komissiota kehittämään rekisteröintijärjestelmän valtiosta riippumattomille järjestöille, joilta on poliittisista syistä eväty rekisteröintioikeus Valko-Venäjällä, jotta ne voisivat hyödyntää unionin ohjelmia;

11. kehottaa komissiota jatkamaan ja lisäämään rahoitustukea Liettuan Vilnassa sijaitsevalle eurooppalaiselle humanistiselle yliopistolle, myöntämään kansalaisaktivismin vuoksi vainotuille ja yliopistoista erotetuille valkovenäläisille opiskelijoille enemmän stipendejä sekä tukemaan Varsovassa 2. helmikuuta 2011 järjestettävää tuenantajien "Solidarisuutta Valko-Venäjälle" -konferenssia ja seuraavaa Vilnassa 3.–4. helmikuuta 2011 järjestettävää konferenssia;

12. kehottaa neuvostoa, komissiota ja korkeaa edustajaa soveltamaan välittömästi uudelleen viisumikieltoa Valko-Venäjän korkeisiin viranomaisiin ja laajentamaan sen koskemaan muita sellaisia valtion virkamiehiä, oikeuslaitoksen jäseniä ja turvallisuuspalvelun virkamiehiä, joiden voidaan katsoa olevan vastuussa vaalivilpistä ja vaaleja seuranneista opposition jäsenten vainosta ja pidätyksistä, sekä jäädyttämään heidän varansa; katsoo, että seuraamusten olisi oltava voimassa vähintään niin kauan, kunnes kaikki poliittiset vangit ja pidätetyt henkilöt ovat päässeet vapaiksi ja heidät on vapautettu syytteistä; on tyytyväinen Puolan hallituksen näyttämään hyvään esimerkkiin, koska se on asettanut omat matkustusrajoitteensa Minskin hallinnon edustajille mutta samalla helpottanut Valko-Venäjän kansalaisten pääsyä Euroopan unioniin;

13. kehottaa neuvostoa harkitsemaan mahdollisuutta keskeyttää Valko-Venäjän osallistuminen itäistä kumppanuutta koskeviin toimiin viimeistään Budapestissa pidettävässä itäistä kumppanuutta koskevassa huippukokouksessa, jos Valko-Venäjän tilanteesta ei saada hyväksyttävää selvitystä ja se ei merkittävästi parane; toteaa, että tätä keskeyttämistä ei tule soveltaa valtiosta riippumattomiin järjestöihin ja kansalaisyhteiskuntaan;

14. kehottaa komissiota ja neuvostoa tehostamaan työtään takaisinottoa koskevien sopimusten ja viisumihuojennuksien – joihin kuuluvat kohtuulliset viisumimaksut, jotta voidaan tehostaa suoria kansalaisyhteys – neuvotteluohjeita varten;

15. luottaa siihen, että Euroopan unionin jäsenvaltiot eivät heikennä unionin toimia sellaisilla kahdenvälisillä aloitteilla Valko-Venäjän hallinnon kanssa, jotka vaarantavat yhteisen ulkopolitiikan uskottavuuden ja tehokkuuden;

16. katsoo, että vuoden 2014 jääkiekon MM-kisojen kaltaisia urheilutapahtumia ei pitäisi järjestää Valko-Venäjällä niin kauan kuin maassa on poliittisia vankeja;

17. pitää valitettavana, että Venäjän federaatio pitää Valko-Venäjän puolia tunnustamalla vaalituloksen ja luonnehtimalla tukahduttamistoimia maan "sisäiseksi asiaksi; suosittelee, että komissio käy käynnistää vuoropuhelun unionin ulkopuolisten Valko-Venäjän naapureiden kanssa, joilla on perinteisesti erityiset suhteet tähän maahan ja jotka ovat myös Euroopan unionin kumppaneita, kuulee niitä ja koordinoi politiikkaa niiden kanssa, jotta voidaan maksimoida Euroopan unionin Valko-Venäjän-politiikan tehokkuus ja tehdä yhteistyötä, jossa yhdistyvät asianmukaisesti demokratiavajeen ja ihmisoikeusrikkomusten torjunta ja tarve välttää eristämästä Valko-Venäjää kansainvälisesti;

18. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, korkealle edustajalle, Euroopan unionin jäsenvaltioille, Valko-Venäjän presidentille, hallitukselle ja parlamentille sekä Euroopan neuvoston ja Etyjin parlamentaarisille yleiskokouksille.